

their compliance with requirements necessary for widespread implementation in landscaping were confirmed.

Types of Dianthus L., biological characteristics, reproductive ability, decorative features, introduction.

УДК 630*27(477.75)

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕКОРАТИВНОГО САДІВНИЦТВА В КРИМУ

Ю.В. Плугатар, доктор сільськогосподарських наук

В.П. Коба, доктор біологічних наук

М.С. Ковальов, аспірант*

Нікітський ботанічний сад –

Національний науковий центр НААН, м. Ялта

Розглянуто питання сучасного стану, визначено завдання перспективного розвитку декоративного садівництва в Криму. Дано характеристику найважливіших проблем, з якими у наш час стикаються виробники садивного матеріалу декоративних розсадників.

Розсадники, декоративне садівництво, асортимент, собівартість, якість.

Декоративне садівництво є одним із пріоритетних напрямів економічного розвитку Криму. Декоративні рослини широко використовують в озелененні населених місць при створенні дендропарків і ботанічних садів [1]. Вони є найважливішим елементом курортно-рекреаційних комплексів Кримського півострова. У Криму, як і в багатьох інших регіонах України, останніми десятиліттями відзначається значне збільшення попиту на декоративні рослини, що пов'язано з істотними змінами у галузі архітектурно-планувальних робіт з оформлення й благоустрою територій нового житлового будівництва [2, 3]. Нині забудовники спільно з фахівцями садово-паркового господарства прагнуть максимально використовувати особливості окремих територій, конкретної ділянки при створенні декоративно привабливих, екологічно стійких і технологічно найбільш оптимальних зелених насаджень з погляду підтримки їх естетичних характеристик, життєстійкості й довголіття.

Мета дослідження – вивчення сучасного стану та аналіз найважливіших проблем виробництва садивного матеріалу декоративних рослин у Криму.

Матеріали та методика дослідження. Під час досліджень оцінювали сучасний стан розвитку декоративного садівництва в Криму та інших регіонах України. Вивчали асортиментний склад і якість продукції вітчиз-

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук Ю.В. Плугатар

© Ю.В. Плугатар, В.П. Коба, М.С. Ковальов, 2013

няних і закордонних розсадників. Аналізували особливості технології виробництва в декоративних розсадниках. Проводили порівняльну оцінку вартості продукції декоративних розсадників українських і зарубіжних виробників та витрат на її виробництво. Аналізували літературні дані та дані Інтернет-сайтів за напрямом досліджень [5–8].

Результати дослідження. Результати маркетингових досліджень, на жаль, свідчать, що більша частина декоративних рослин, які висаджуються у Криму й в цілому в Україні, завозиться з-за кордону. Нині в Україні в сегменті ринку продукції декоративного садівництва здійснюють свою діяльність цілий ряд компаній-імпортерів. Лідерами є київські «Украфлора», «Едельвейс», «Камелія», «Європа-Континент», дніпропетровська «Сіско», донецька «Глорія», «Ваш Сад», «Грін Груп». На їх частку припадає близько 70% імпорту. Близько 25% від загального обсягу поставок декоративних рослин становлять дрібніші і регіональні компанії, решта 5% – фірми, які розроблюють ландшафтний дизайн «під замовлення». При цьому великі імпортери закуповують товар у Нідерландах, а дрібніші – у Польщі. Крупномірні саджанці в найбільших обсягах завозять із Німеччини.

Головна причина такої ситуації – конкурентні переваги імпортного садивного матеріалу. Серед найважливіших конкурентних переваг закордонного садивного матеріалу можна виокремити такі: велике розмаїття асортименту; високі декоративні властивості; стандартизоване пакування, у тому числі закритої кореневої системи; порівняно невелика ціна, навіть із урахуванням витрат на доставку (рис. 1). Безумовно, все це визначається не тільки передовими технологіями, які використовують при вирощуванні декоративних рослин, а й досвідом і тривалістю діяльності окремих виробників у сегменті ринку декоративного садівництва.

Євро/шт.

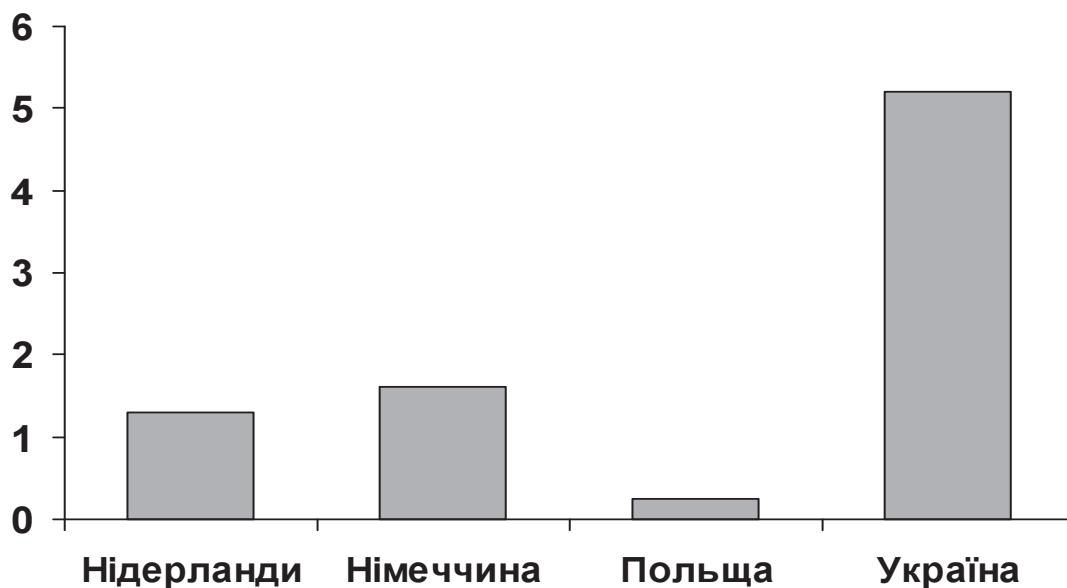

Рис. 1. Середня вартість садивного матеріалу декоративних рослин з відкритою кореневою системою у деяких країнах Європи

На жаль, у Криму, де природно-кліматичні умови доволі сприятливі в цілому для розвитку рослинництва, такий високорентабельний бізнес, як декоративне садівництво розвивається слабо, у тому числі й у приватному секторі. Український податковий кодекс не надає права виробникам садивного матеріалу сплачувати єдиний сільськогосподарський податок [4]. Законодавчо не враховано, що ризики у сфері виробництва декоративного садивного матеріалу є значно вищими, ніж при вирощуванні зернових культур, не враховано також специфіку галузі, а саме: тривалість технологічного процесу, коли середня тривалість циклу виробництва продукції в розсадниках декоративних рослин становить 3–5 років.

Євро

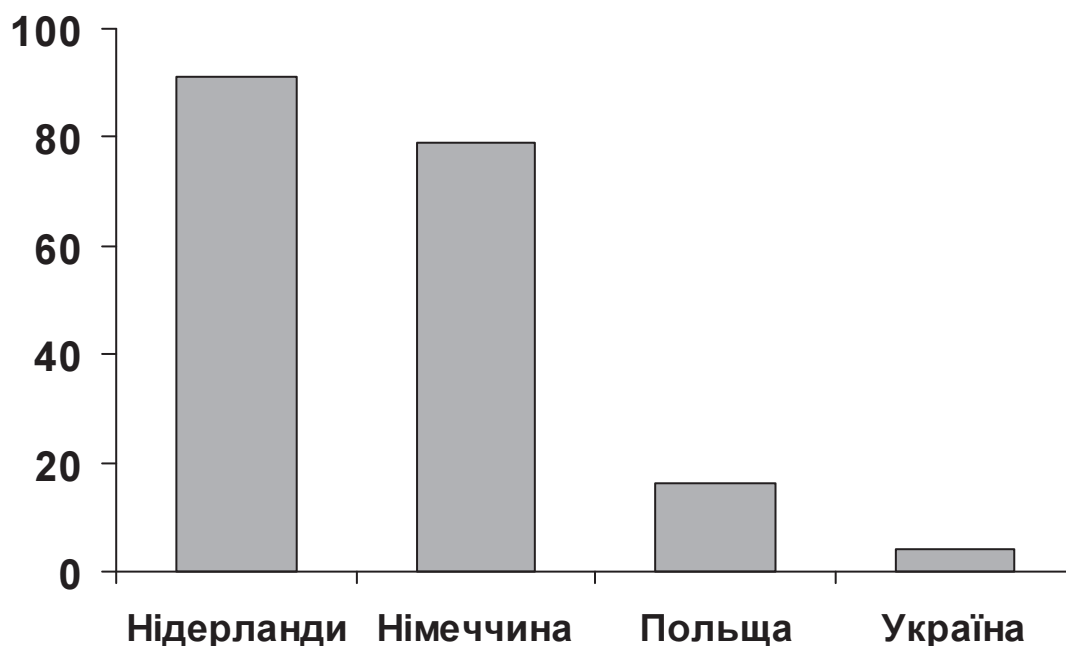

Рис. 2. Середня заробітна плата за робочу зміну у розсадниках декоративних рослин у деяких країнах Європи

Однією з найгостріших проблем розвитку декоративного садівництва в Криму, як і в інших регіонах України, є нестача кваліфікованих фахівців і працівників. Головна проблема цієї ситуації пов'язана з низьким рівнем оплати праці в галузі. Середня заробітна плата працівників у сфері садово-паркового господарства в Україні у 20 разів менша, ніж у Нідерландах і Німеччині та в 4 рази менша, ніж у Польщі (рис. 2).

У західних країнах виробництво продукції розсадників декоративного садівництва характеризується високою рентабельністю. Наприклад, у Польщі продукція декоративних розсадників у вартості всіх товарів рослинництва становить 5–6 %, при цьому на її виробництво використовується всього 0,03 % площ орних земель країни. Інтенсивному розвитку галузі декоративного садівництва в Польщі сприяє пільгове оподаткування, при площі розсадника не більш ніж 300 га і обігу € 800 тис.; загальний рівень податків у середньому становить €10 на рік за 1 га землі.

Проте досвід використання садивного імпортного матеріалу в Криму свідчить, що всі конкурентні переваги, які забезпечують комерційну привабливість, втрачають своє значення через низьку адаптивність і високу чутливість привізних рослин до різних видів захворювань. Незважаючи на порівняно високу приживлюваність, значна частина привезених рослин гине в перше десятиліття після садіння. Безумовно, у багатьох випадках однією з причин такої ситуації є відсутність необхідного технологічного рівня забезпечення росту й розвитку декоративних рослин. Однак головна причина, на нашу думку, полягає в невідповідності біоекологічних характеристик імпортних рослин місцевим умовам виростання.

Для просування на ринок виробленої в Криму та інших регіонах України продукції декоративного садівництва, збільшення обсягів її реалізації необхідно активно розширювати рекламну діяльність, розвивати культуру споживання і продаж. Великим вітчизняним виробникам доцільно організовувати мережі спеціалізованих магазинів і розширювати надання додаткових послуг, наприклад, післяпродажне обслуговування, коли фахівці садово-паркового господарства проводять консультації, відвідують об'єкти замовника для догляду за станом придбаних рослин, виконують необхідні роботи із забезпечення оптимальних умов виростання висаджених рослин.

Висновки. Головним напрямом підвищення ефективності розвитку декоративного садівництва в Криму, а також в інших регіонах України є розширення можливостей виробництва та використання вітчизняного садивного матеріалу, адаптованого до місцевих умов виростання, що забезпечує вищий рівень його життєстійкості й меншу чутливість до впливу хвороб і шкідників. При цьому необхідно приділити велику увагу розширенню асортименту декоративних рослин, підвищенню якості й зниженню їх собівартості, поліпшенню системи реалізації продукції декоративного садівництва, забезпеченню необхідного рівня технологічного супроводу при садінні й наступному рості декоративних рослин.

Перелік зазначених проблем свідчить про необхідність принципового перегляду підходів у галузі розвитку вітчизняного декоративного садівництва.

У Криму для розвитку декоративного садівництва є всі необхідні умови й, у першу чергу, потужна наукова база, здатна забезпечити реалізацію актуальних проблем підвищення конкурентоспроможності вітчизняного садивного матеріалу декоративних розсадників.

Список літератури

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво : коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В.І. Білоус. – К. : Науковий світ, 2001. – 299 с.
2. Жиронов А.Д. Ландшафтна архітектура / А.Д. Жиронов. – К. : ДАКККіМ, 2002. – 122 с.
3. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. – Львів : Світ, 2005. – 456 с.
4. Податковий кодекс України від 01.10.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Потапенко И.Л. Декоративные деревья и кустарники аборигенной флоры Крыма в озеленении курортов Коктебель и Курортное / И.Л. Потапенко, Л.Н. Каменских // Экосистемы Крыма, их оптимизация и охрана (Тематический сборник научных трудов). – Симферополь, 2003. – Вып. 13 – С. 82–89.
6. Потапенко И.Л. Анализ использования декоративных древесных растений в озеленении восточного района Южного берега Крыма в связи с перспективой расширения их ассортимента / И.Л. Потапенко // Экосистемы Крыма, их оптимизация и охрана. – Симферополь, 2009. – Вып. 19. – С. 116–126.
7. Разумовский В.Н. Проблемы зеленого рынка Украины [Электронный ресурс] / В.Н. Разумовский. – Режим доступа : – <http://www.fabrikadr.com.ua/index.php?id=2385&show=news&newsid=53751>
8. Соломаха І. Особливості функціонування вітчизняного ринку продукції квітникарства / І. Соломаха // Вісник ТНЕУ. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 33–41.

Рассмотрены вопросы современного состояния, определены задачи перспективного развития декоративного садоводства в Крыму. Дана характеристика наиболее важных проблем, с которыми сталкиваются производители посадочного материала декоративных питомников.

Питомники, декоративное садоводство, ассортимент, себестоимость, качество.

The questions of current status are considered, the tasks of perspective development of the decorative gardening in Crimea are determined. Description of the most essential problems which the producers of planting-stock of decorative nurseries run into is given.

Nurseries, decorative gardening, assortment, prime price, quality.

УДК 582.688.3:581.4(477-25)

БІОМОРФОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НАДЗЕМНОЇ СФЕРИ СХІДНО-АЗІЙСЬКИХ ВИДІВ РОДУ *RHODODENDRON* L. В УМОВАХ М. КИЄВА

І.О. Сидоренко, кандидат сільськогосподарських наук

Наведено результати дослідження біоморфологічної структури надземної сфери рослин у східно-азійських видів рододендронів при інтродукції в умовах м. Києва.

Життєва форма, біоморфологічна структура, екологічна пластичність, екобіоморфа, вид, рододендрон.

Морфологічні відмінності рослин зумовлені екологічною неоднорідністю їх видів. Подібні в біоморфологічному відношенні види відносять до